

كتابِ جدید فارسی

کلاسِ ششم

پنجاب کریکوم اینڈ شیکست بک بورڈ، لاہور

جملہ حقوق بحق پنجاب کریکولم آئینہ میکست بک بورڈ، لاہور محفوظ ہیں۔

تیار کردہ: پنجاب کریکولم آئینہ میکست بک بورڈ، لاہور

تقریبی شدہ قومی ریویو کمیٹی و فاقی وزارت تعلیم حکومت پاکستان

مصنفوں میں

ڈاکٹر آغا نیمین (مرحوم)

میرزا احمدی علی بیگ (مرحوم)

ڈاکٹر خانم متاز غفور

سید منظور حسین شاہ

تجدید نظر : ڈاکٹر آفتاب اصغر

ڈاکٹر خالدہ آفتاب :

خانم شلقۃ صابر :

کپوزنگ : بتعاون خانہ فرهنگ جمہوری اسلامی ایران - لاہور

ناشر: اویس بک سنٹر، لاہور۔ مطبع: الرحیم آرٹ پرنس، لاہور

تاریخ اشاعت ایڈیشن طباعت تعداد اشاعت قیمت

اکتوبر 2016ء 1000 اول نہم 38.00

فهرست

بخش اول

اسم اشاره	درس اول
مرکبِ اضافی	درس دوم
مرکبِ توصیفی	درس سوم
حروف جار	درس چهارم
ضمیر متصل (اعضای بدن)	درس پنجم
ضمیر متصل و اسمای مربوط به لباس	درس ششم
مصادر (اوقات غذا و نماز)	درس هفتم
اعداد	درس هشتم
اعداد ترتیبی و روزهای هفته	درس نهم
اعداد و چهار فصل	درس دهم
ماضی مطلق	درس یازدهم
تذکیر و تانیث و اسمای خویشاوندان	درس دوازدهم
فرد و جمع	درس سیزدهم
کلمات استقهام	درس چهاردهم
رفتن به دیستان (ماضی قریب)	درس پانزدهم
میز غذا (ماضی بعید)	درس شانزدهم
فضلو دهقان (ماضی استمراری)	درس هفدهم

وسایل نقلیه (ماضی شکیه یا احتمالی)	درس هیجدهم
باغ و حش (ماضی شرطی یا تمنائی)	درس نوزدهم
اعادی فعلهای ماضی	درس بیستم
ما پاکستانی هستیم (فعل مضارع)	درس بیست و یکم

بخش دوم

خدای یکتا	درس بیست و دوم
پیغمبر ما صَلَّی اللہُ عَلَیْہِ وَاٰلِہٖ وَسَلَّمَ	درس بیست و سوم
قرآن	درس بیست و چهارم
مدرسه (مکالمه)	درس بیست و پنجم
بچه هامن پسرم (نظم)	درس بیست و ششم
احترام استاد (مکالمه)	درس بیست و هفتم
میهن خویش را کنیم آباد (نظم)	درس بیست و هشتم
باغ (مکالمه)	درس بیست و نهم
کشور ما	درس سی ام
دین اسلام	درس سی و یکم
کتاب (نظم)	درس سی و دوم
آزادی	درس سی و سوم
ساعتهای شبانه روز	درس سی و چهارم
خانواده بزرگ	درس سی و پنجم
مادر	درس سی و ششم
روشن پاکستان	درس سی و هفتم

بِخَشْنِ اُول

卷之三

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده مهربان

درس اول

اسماي اشاره

اين ، آن ، اينجا (اين + جا) آنجا (آن + جا)
 اين ميز است . اين کاغذ است . آن دوات است . اين ورق است . آن چيست ؟
 آن قلم است . كتاب اينجا است . دوات آنجا است . اين كتاب نيست . آن قلم است .
 اين جا خوب است . آن جا خوب نيست . اين درس اول است .

فرهنگ

به نام خداوند بخشنده مهربان : مهرانی کرنے والے اور بخشش کرنے والے خدا کے نام سے
 (شروع کرتا رکرتی ہوں)

درس : سبق

جا : جگہ

اینجا : یہاں

اول : پہلا

این جا : یہ جگہ، اس جگہ

آن جا : وہ جگہ، اس جگہ

است : ہے، ہوتا ہے۔	آنجا : وہ جگہ، اس جگہ، وہاں
نه : نہیں	چہ / چی : کیا؟
نیست (نه + است) : نہیں ہے	چیست (چہ + است) : کیا ہے؟
میز : میز	این : یہ
	آن : وہ

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :-
 یہ کتاب ہے۔ وہ کیا ہے؟ وہ قلم ہے۔ یہ کیا ہے؟ یہ دوات ہے۔ کتاب یہاں ہے۔ میز وہاں ہے۔ یہ قلم ہے۔
 یہ چکدی نہیں ہے۔ یہ جگہ اچھی نہیں ہے۔ یہ سبق آسان ہے۔

۲- خالی جگہ پر کیجیے :

۱- این است.	-۲ کتاب است.
۳- آن دوات	این میز
-

درس دوم

مرکب اضافی

درسِ امروز	زنگ مدرسہ	اتاقِ درس	میز تحریر
درسِ امروز آسان است۔	این اتاقِ درس است۔	آن صندلی آموزگار است۔	این زنگ مدرسہ است۔

زنگ مدرسه : سکول کی گھنٹی
 میزِ تحریر : لکھائی کی میز
 مدادِ حامد : حامد کی پنل

درسِ امروز : آج کا سبق
 اتاقِ درس : پڑھائی کا کمرہ
 صندلی آموزگار : ماسٹر صاحب کی کرسی

فارسی میں ترجمہ کیجیے :

آج کا سبق اچھا ہے۔ وہ لکھنے کی میز ہے۔ یہ ماسٹر صاحب کی کرسی ہے۔ وہ حامد کی پنل ہے۔
 یہ دوسرے سبق ہے۔

درس سوم

دختر نیک، گچ سفید، تختہ سیاہ، لباسِ تمیز، پسر خوب
 تختہ سیاہ آنجا است. گچ سفید اینجا است. لباسِ تمیز آنجا است. فرزانہ دختر
 نیک است. حمید پسر خوب است.

فرهنگ

لباسِ تمیز : صاف لباس

پسروخوب : اچھا لڑکا

دخترِ نیک : اچھی لڑکی

تختہ سیاہ : بلیک بورڈ

گچ سفید : سفید چاک

تمرين

فارسی میں ترجمہ کیجیے :

یہ اچھا لڑکا ہے۔ وہ اچھی لڑکی ہے۔ یہ لباس صاف ہے۔ یہ سفید چاک ہے۔ وہ تختہ سیاہ ہے۔

درسِ چہارم

حروفِ جار

در، بر، زیر، کنار، آز، تا، پیش، پس، با
آموزگار در اتفاق درس است. دوات بر میز است. قلم کنار دوات است. مداد زیر
کیف است. در کیف مداد و مداد پاک کن و خود نویس است. این کتاب مال کیست؟
این کتاب از خرم است. آن صندلی مال کیست؟ آن صندلی از جناب
آموزگار است. حامد با محمود است. بچہ پیش مادر است. گربه پس دیوار است.
از لاہور تا راولپنڈی راه خوب است.

فرهنگ

در : میں	بر : اوپر
زیر : نیچے	کنار : پہلو میں نزدیک، پاس
از : سے، کا، کے، کی	تا : تک
پیش : پاس، آگے، سامنے	پس : پیچھے
با : ساتھ	مداد پاک کن : ربوڑ
کیف : بستہ	خود نویس : پین
مادر : ماں	گربہ : بلی
چہارم : چوتھا	

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :

بلی میز کے نیچے ہے۔ یہ کتاب خرم کی ہے۔ کتاب بنتے میں ہے۔ میز ماہر صاحب کے سامنے ہے۔ کرسی میز کے پاس ہے۔ قلم کتاب پر ہے۔ میز پر ربوڑ، دوات اور کتاب ہے۔ راولپنڈی سے کراچی تک راستہ دور ہے۔ احمد محمود کے ساتھ نہیں ہے۔

۲- خالی جگہ پر کیجیے :

- ۱- بر میز است۔
- ۲- آموزگار در اتاق است۔
- ۳- این درس است۔
- ۴- کتاب بر است۔
- ۵- اوپر کے سبق میں حروف جار تلاش کیجیے۔

درس پنجم

اول شخص	دوم شخص	سوم شخص	
متکلم	حاضر	غایب	مفرد: (واحد)
من	تو	او	جمع
ما	شما	ایشان / آنها	مفرد (واحد)
چشم من	بینی تو	دهان او	جمع
زبان ما	گوش شما	موی ایشان	

این پرچم ماست. این بینی تو است. این گوش شما است. آن دهان او است.
نام کشور ما پاکستان است.

این چشم من است. این زبان تو است. آیا گوش شما کگر است؟ نخیر، گرنیست.
نه چشم ما کور است. نه زبان ما لال. موی ایشان سیاه است. لباس شما قشنگ و
تمیز است. ایران همسایه ماست. درس امروز آسان است.

چشم من : میری آنکھ

بینی تو : تیری ناک

دهان او : اس کامنہ

زبان ما : ہماری زبان

گوش شما : آپ کا کان

موی ایشان : ان کے بال

پرچم :	جھنڈا	آیا :	کیا
لال :	گونگا	خیر :	نہیں
کور :	اندھا	تمیز :	صاف
ما :	ہم	گر :	بہرا
تو :	تم	من :	میں
او :	وہ (ایک شخص)، اس	شما:	آپ
قشنگ :	خوبصورت	آنان / ایشان:	وہ (سب اشخاص) انہوں، انہیں
		نخیر :	بُجی نہیں

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :

یہ میرا ہاتھ ہے۔ وہ آپ کی ناک ہے۔ کیا آپ کا کان بہرا ہے؟ میری زبان گوئی نہیں ہے۔ میرا کان بہر انہیں ہے۔ ہمارا بس خوبصورت اور صاف ہے۔ ایران پاکستان کا ہمسایہ ہے۔

۲- مندرجہ ذیل الفاظ سے فارسی جملے بنائیے :

موی ایشان ، پرچم ما ، کتابِ اکبر ، دواتِ تو ، آموزگارِ شما

درسِ ششم

اسمای مربوط به لباس (ضمیر متصل)

صیغه‌ها

اول شخص	دوم شخص	سوم شخص
متکلم	حاضر	غایب
ام	ات	فرد: اش
مان	تان	جمع: شان
کلام (کلام+ام)	کت (کت+ت)	مفرد: پیراهنش (پیراهن+ش)
دستارمان	شلوار تان	جمع: کفشاں (کفش+شان)

کلام سیاه است. دستارمان سفید است. کت قشنگ است. شلوار تان سیاه است. پیراهنش تمیز است. کفشاں با دوام است. سبب در سبد است. کتابتان اینجا است. کتاب در دستش است. در دستش دوات است. پرچم مان سبز و سفید است. پرچم ما با ستاره و هلال است. کشورمان پاکستان است. آموزگار مان مهربان است. لباستان قشنگ است.

فرهنگ

دستارمان: ہماری پڑی

شلوار تان: آپ کی پتوں

کلام: میری ٹوپی

کت: تیرا کوٹ

کفشاں : ان کا جوتا	پیراہن : اس کی قمیض
بادوام : پائدار	ہلال : پہلی رات کا چاند
با : ساتھ	اول شخص : صیغہ متكلم
دوم شخص : صیغہ حاضر یا مخاطب	ام : میرا
ات : تمہارا	مان : ہمارا
سوم شخص : صیغہ غائب	تان : آپ کا، تمہارا
اش : اُس کا	شان : ان کا
ششم : چھٹا	سبد : ٹوکری

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے:

- آپ کی ٹوپی آپ کے پاس ہے۔ میری ٹوپی میرے سر پر ہے۔ اس کا کوٹ سرخ ہے۔ تیری پتلون سیاہ ہے۔
 ہماری کتاب میز پر ہے۔ ان کی دوات میز پر نہیں ہے۔ ماسٹر صاحب کا لباس صاف سترہ ہے۔
 ۲- اوپر کے سبق میں ضمیر متصل پہچان کر لکھیے۔

خوردن، نوشیدن، رفتن، گفتن، خواندن، نوشتن، دیدن، خوابیدن، برخاستن،
خوردن، گرفتن، بادن، آوردن، صبحانه، چاشت، ناهار،
شام، صبح، ظهر، عصر، مغرب، شب

غذای صبح صبحانه است. غذای پیش از ظهر چاشت است. غذای ظهر
ناهار است. حالا وقت نماز عصر است. غذای شب شام است. راه برای رفتن است و
منزل برای استراحت است. کتاب برای خواندن و کاغذ برای نوشتن است.
گوش برای شنیدن و چشم برای دیدن است. شب برای خوابیدن و صبح برای
برخاستن است. زود خوابیدن و زود بیدار شدن خوب است. نماز خواندن
بر مسلمانان واجب است.

اسمای پنج نماز این است:

نماز صبح نماز ظهر نماز عصر نماز مغرب نماز شب

خوردن: کhana

رفتن: جانا

شنیدن: شنا

نوشتن: لکھنا

نوشیدن: پیٹا

گفتن: کھنا، بتانا

خواندن: پڑھنا

دیدن: دیکھنا، ملنا

برخاستن : اٹھنا	خوابیدن : سونا
روزہ گرفتن : روزہ رکھنا	خوردن : کھانا
چاشت : وہ کھانا جو صحیح کے ناشتے اور دوپہر کے درمیانی وقت میں کھایا جائے	صبحانہ : ناشتہ
کار : کام	ناہار : دوپہر کا کھانا
شب : رات	شام : رات کا کھانا
راہ : راستہ	کمک : مدد
منزل : مکان	وظیفہ : فرض
استراحت : آرام	گوش : کان
چشم : آنکھ	زود : جلدی
نمای شب : عشاء کی نماز	نمای ظہر : ظہر کی نماز
بہ : پر، کو	نمای عصر : عصر کی نماز-مغرب:شام
نمای مغرب : مغرب کی نماز	واجب : فرض
	اوقات : وقت کی جمع
	نمای صبح : صحیح کی نماز

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :

کتاب پڑھنے کے لیے ہے اور کاغذ لکھنے کے لیے۔ جلدی سونا اور جلدی اٹھنا اچھا ہے۔ کام کرنا خوش نصیبی کا

سبب ہے۔ روزہ رکھنا اور نماز پڑھنا ہم پر فرض ہے۔ کمزوروں کی مدد کرنا ہمارا فرض ہے۔ زکوٰۃ دینا اور حج کرنا مسلمانوں پر فرض ہے

درسِ هشتم

اعداد

یک۔ دو۔ سه۔ چہار۔ پنج۔ شش۔ هفت۔ هشت۔ نہ۔ ده۔

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰

در بشقاب یک انار و دوتا سیب است۔

بر میز سه تا قلم و چہار تا کتاب است۔

در یک دست پنج تا انگشت است۔

روی میز شش تا مداد و هفت تا کتاب و هشت تا مداد پاک کن و نه تا قلم است۔

در دو دست ده تا انگشت است۔

در دستِ دهقان یک داس است۔ این دو تا توب و سه تا بادبادک است۔ این چہار

تا عروسک برای بازی است۔ در سبد شش تا انار و ده تا موز است۔

فرهنگ

۴- چہار: چار

۳- سه: تین

۲- دو: دو

۱- یک: ایک

۸- هشت: آٹھ

۷- هفت: سات

۶- شش: چھ

۵- پنج: پانچ

۱۰- ده: دس

۹- نہ: نو

عروسک : گڑیا	سَبَد : ٹُوكری
موز : کیلا	بشقاب : پلیٹ
سیب : سیب	دست : ہاتھ
انگشت : انگلی	دهقان : زمیندار-کسان
Das : درانتی	توب : گیند
بادبادک : پنگ، گڈی، کنکوا	بازی : کھیل
برای : واسطے ، کے لیے	مداد : پنسل
مداد پاک کن : برٹ	ہشتم : آٹھواں

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :

- یہاں دو قلم اور چار کتابیں ہیں۔ میز پر نور بڑا اور آٹھ پنسلیں ہیں۔ اس ٹُوكری میں کیا ہے؟ اس ٹُوكری میں تین انار اور سات کیلے ہیں۔ ایک ہاتھ میں پانچ انگلیاں اور دو ہاتھوں میں دس انگلیاں ہوتی ہیں۔
- ۲- فارسی میں ایک سے دس تک گنتی حروف اور ہندسوں میں لکھیے۔

درس نهم

اعداد ترتیبی و روزهای هفته

یکم، دوم، سوم، چهارم، پنجم، ششم، هفتم، هشتم، نهم، دهم
 شنبه، یکشنبه، دوشنبه، سه شنبه، چهارشنبه، پنجشنبه، جمعه یا آدینه
 دوشنبه روز اول هفته است. روز دوم هفته سه شنبه و روز سوم چهارشنبه و روز
 چهارم پنجشنبه و روز پنجم جمعه و روز ششم شنبه و روز آخر هفته یکشنبه است.
 در ایران روز جمعه و در پاکستان روزیک شنبه تعطیل است.
 ما مسلمان هستیم. خدای ما یکیست. پیغمبر ما یکیست و قرآن ما یکیست.
 دومین شاگرد اینجا است و ششمین شاگرد آنجا است. این اتفاق کلاس ششم است.
 امروز درس نهم تمام است.

فرهنگ

دوم، دومین : دوسراء، دوسری
 چهارم، چهارمین : چوتھا، چوتھی^۱
 ششم، ششمین : چھٹا، چھٹی^۲
 هشتم، هشتمین : آٹھواں، آٹھویں
 دهم، دهمین : دسوال، دسویں
 یک شنبه : الوار
 سه شنبه : منگل

یکم، یکمین : پہلا، پہلی
 سوم، سومین : تیرا، تیسری
 پنجم، پنجمین : پانچواں، پانچویں
 هفتم، هفتمین : ساتواں، ساتویں
 نهم، نهمین : نواں، نویں
 شنبه : هفته
 دوشنبه : پیر

پنج شنبہ : جمعرات	چہار شنبہ : بدھ
اول : پہلا	آدینہ : جمع
پیغمبر : رسول	عطیل : چھٹی
ہفتہ : ہفتہ (سات دن کا ایک ہفتہ)	تمام : پورا، ختم

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :

ہم مسلمان ہیں۔ ہمارا خدا ایک ہے۔ یہ چھٹی جماعت کا کمرا ہے۔ یہ کتاب تیرے لڑ کے کی ہے اور وہ ٹوپی پانچویں لڑ کے کی۔ ساتویں جماعت کا کمرا وہ ہے، نہیں، یہ چھٹی جماعت کا کمرا ہے۔ آج ہفتے کا دن ہے۔ اس کے ہاتھ میں دو کتابیں ہیں۔

۲- فارسی میں ہفتے کے سات دن لکھیں۔

۳- مندرجہ ذیل صیغوں کو جملوں میں استعمال کیجیے :

است ، اند ، ای ، اید ، ام ، ایم

درس دهم

اعداد و چهار فصل

شانزده	پانزده	چهارده	سیزده	دوازده	یازده
۱۶	۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱
		بیست	نوزده	هیجده	هفده
		۲۰	۱۹	۱۸	۱۷

یک سال چهار فصل دارد که ازین قرار است:

فصل بهار . فصل تابستان . فصل پاییز . فصل زمستان . یک سال دوازده ماه دارد
که ازین قرار است:

ثانویه ، فوریه ، مارس ، آوریل ، مه ، ژوئن ، ژولای ، اوت ، سپتامبر ، اکتبر
نوامبر ، دسامبر .

اولین ماه ثانویه است و آخرین ماه دسامبر است . ژوئن ماه تابستان و آوریل ماه
بهار است . اکتبر ماه پاییز و نوامبر ماه زمستان است .

فرهنگ

دوازده : باره

یازده : گیاره

چهارده : چوده

سیزده : تیره

شانزده : سوله

پانزده : پندره

ہیجده : اٹھارہ	ھفده : سترہ
بیست : بیس	نوزده : انیس
تابستان : گرمی	فصل : موسم
زمستان : جاڑا - سردی	پاییز : خزان
ژوئی : جولائی	ماہ : مہینہ
وت : اگست	ثانویہ : جنوری
سپتامبر : نومبر	فوریہ : فروری
اکتوبر : اکتوبر	مارس : مارچ
نوامبر : نومبر	آوریل : اپریل
دسامبر : دسمبر	مہ : مئی
تمرین	ژوئن : جون

۱-فارسی میں بیس تک گنتی لکھ کر دکھائیے۔

۲-بارہ مہینوں اور چار موسموں کے نام لکھیے۔

درس یازدهم

ماضی مطلق

متکلم	حاضر	غایب
جمع	واحد	جمع
رفتیم	رفتم	رفتند
رفت+یم	رفت+ید	رفت+ند
هم گئے	میں گیا	تو گیا

صيغه موقن

من کتاب خواندم. ما به دبیرستان رفتیم. تو بر کاغذ نوشتی. من بر کاغذ نامه نوشتی. شما امروز قلم خریدید. ما امروز سه تا کتاب خریدیم. او از بازار سیب آورد. من از بازار سبزی آوردم. ایشان به فرودگاه رفتند. خدای تعالیٰ پاکستان را با کوشش های قائد اعظم محمد علی جناح بوجود آورد. پاکستان در سال (هزار و نه صد و چهل و هفت میلادی) ۱۹۴۷ م بوجود آمد. پاکستان تاریخ چهاردهم اوت بوجود آمد.

ما سرود ملی را با هم خواندیم.

فرهنگ

نامه : خط

رفتند: وہ گئے

رفت: وہ گیا

رفتی: تو گیا

رفتیم: ہم کے
بے وجود آمدن: بنانا، پیدا کرنا
بے وجود آمد: پیدا ہوا، بنا
باہم: مل کر
یا زدہم: گیارہواں
اوٹ: اگست

رفتم: میں گیا
خریدید: آپ نے خریدا یا مول لیا
فروڈگاہ: ہوائی اڈا
آورد: وہ لایا
سرودِ ملی: قومی ترانہ
خواندیم: ہم نے پڑھا-گایا
میلادی: عیسوی

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے:

ہم بازار گئے۔ تو نے سبق نہیں پڑھا؟ اس نے مجھے کوئی خط نہیں لکھا۔ آپ جلدی آئے۔ تم گیند لائے۔ ہم نے اکٹھے مل کر قومی ترانہ پڑھا۔ وہ ہوائی اڈے گئے۔ خرم نے کتاب پڑھی۔ رفت گڑی سے کھیلی۔ اسلم گیند سے کھیلا۔ رفت ہائی سکول گئی۔ فاروق نے سبق پڑھا۔

۲- خالی جگہ پر کیجیے:

(ا) من کتاب	(ب) شما	رفتید۔
(ج) ما	چہار تا کتاب خریدیم۔	(د) تو آوردی۔
(ہ) ایشان	خریدند۔	(و) او دیروز رفت۔

۳- مندرجہ ذیل مصادر سے ااض مطلق کی گردان کیجیے:

آمدن، گفتن، رفتمن، دیدن، خوردن

دررسین دهوازدهم

تندگیرو و تنانییت و السمالی خوییشالوندالان

پیدر، ملادر، بیلبلیا، ملمعلمان، مصوند، زنن، شوشهر، برالدر، خواهش، پیسر، دختر، عصمو، عمهه
نانیی، زنن دلائی، پیدر زنن، ملادر زنن، برالدر زنن، خواهش زنن -
او بیلبلار الدوست داشت بیاملمعلمان را موهر دور را الدوست داشت معا خدمت به ملادر و
پیدر گردیدم او برالدر و خواهش را الدوست داشت پیسر و دختر من هر دو و به دبیر سختان
رفتند عصموی من به الملاوه رفت، عمهه اتاز پیشتلور آمده او بخطنه رفت نشتمانی مفتر
او پیدا اته شد هر دو برالدر زن و خواهش زن من به مفتر خود اشتلان رفتندا زنن و شوشهر
هر دو به مفتر رفتندا پیدر زنن و ملادر زنن ایشتلان پیر شدند.

فرهنگ

هرلد: مرود	خوییشتلوندالان: عزیز و شنیدار
شوشهر: خواهش	زنن: عورت ییوکی
ملادر: مامل	ملادر: مامل
بیلبلیا: الیو	مانی: مانی
برالدر: بکلی	خواهش: بکن
پیسر: بیچاره کا	دختر: بیچاره کا
عصمو: بیچاره	عممه: بیچاره
زنن عصمو: بیچاره	دلایلیجن: نامعول

خانه:: گھر	زین دالنی:: مہمانی
نشستنی:: پیٹا	دوست داشتني:: پسند کرننا، دوست رکھنا
بیه الداره:: فخر کو و فخر کی طرف	خود دیگران: وہ خود
شدن:: ہوئنا، جیھلنا	ہستنند: وہ بیس
	منزل: مکان

تصویریں

۱- من در چند کی سو شا اور مو شا کند کر نہایے ::
 بیه الدار، حملہ، پسرو، مہمان، پیدا، زین دالنی، ملکر زین، خواہم زین
 ۲- من در چند کی الملا کے فنا کی جعل نہایے ::
 نشستنی، الداره، زندگی کردن، منزل، خانه، پسرو، جوان

دریں سلیمان

مفہود و جمع

آن غذہ، کاف خذہم دوسی، دوسہما روز، روز ھم، کوہ، کوہ ھم، مردہ مردہ، زین، زنلائی،
 لفڑی، اخوان دوست، دوستلائی

کاغذ بر میز است. مادر سهارا خواندیم. سهیل روزها کار کرد. ما کوه ها را دیدیم.
 این مسافر خانه برای زنان و آن برای مردان است. دوستان ما دوستان شما هستید.
 به مسافران کمک کردن کار ثواب است. ما به بچه ها آب دادیم. خانمها توی
 اتاق رفتند. حضرت یوسف (ع) خوشگل بودند. ایشان گلستانِ سعدی را خواندند.
 حافظ شیرازی شاعر بود. ما پاکستانیان و ایرانیان برادر هستیم.

فرهنگ

توی : اندر	کوه : پہاڑ
سیزدهم : تیرھواں	مسافر خانه : مسافر خانہ
کمک : مدد	خوشگل : خوب صورت، حسین

تمرین

- ۱- فارسی میں ترجمہ کیجیئے:
- هم نے بچوں کو پانی پلا دیا۔ عورتیں گھر گئیں۔ عرب، ایرانی اور ترک ہمارے بھائی ہیں۔ انہوں نے بازار سے کاغذ خریدے۔ کیا آپ نے پہاڑ دیکھے؟ ہم نے اپنے سبق پڑھے۔ آپ کے دوست ہمارے دوست ہیں۔ آپ کے دشمن ہمارے دشمن ہیں۔
- ۲- مندرجہ ذیل جمع کے واحد اور واحد کے جمع بنائیے:
- روزها ، زنان ، دوستان ، پاکستانی ، مسافر

درس چهاردهم

کلمات استقهام

چرا ؟ چگونه ؟ چقدر ؟ چطور ؟ چند ؟ که را ؟ کی ؟ کدام ؟ چیست ؟
 اسم شما چیست ؟ اسم من انجم است. شما در کدام کلاس هستید ؟ من در کلاس
 ششم هستم.

احوال شما چطور است ؟ خوب است بد نیست. تو کی آمدی ؟ من حالا آدم. طاهر از
 بازار چند کتاب آورد ؟ او از بازار شش تا کتاب آورد. ایشان دیروز چرا به دبیرستان نه
 رفتند ؟ دیروز دبیرستان تعطیل بود. شما به کویته چگونه رفتید ؟ ما به کویته با هوا
 پیما رفتیم. شما فرودگاه را کی دیدید ؟ آن وقت که به راولپنڈی رفتیم، فرودگاه را
 دیدیم. سیالکوت از لاهور چقدر دور است ؟ تقریباً صد و نه کیلو متر است. دبیرستان
 شما از فرودگاه چند کیلو متر است ؟ تقریباً ده کیلو متر ما بر اتو بوس سوار شده به
 منزل رفتیم. شما با چه وسیله به دبیرستان آمدید ؟ ما به دبیرستان با اتو بوس
 آمدیم و بعضی از ما با دو چرخه آمدند. تو کیف خود را به که دادی ؟ به دوست
 خودم دادم.

فرهنگ

چگونه: کس طرح ؟

چرا: کیوں؟ کیوں نہیں

چقدر: کتنا، کتنے، کتنی (بلحاظ مقدار)

کی: کب ؟

چند: کتنا، کتنے، کتنی (بلحاظ تعداد)

کدام: کون سا ؟

که را: کس کو ؟

ہوا پیسما : ہواں جیساز
 فروڈگاہ : ہواں اؤا
 دو چرخہ : پائیکل
 چہار دھم : چوڑھوال

حوالا : حال کی صحیح
 وسیلہ : قریب
 کیلومتر : کیلومیٹر
 اتویوس : اس
 ہمین حالا : ابھی

تمرین

- ۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے:
 وہ سکول کب کئے؟ فیصل آباد سے سرگودھا کتنی دور ہے؟ تم نے اپنا ساتھ کس کو دیا؟ ہم سائیکل پر سوار ہو گر ہائی سکول کئے۔ وہ بس میں سوار ہو کر گھر کئے۔ لا ہور سے گجرات کتنے کلومیٹر ہے؟ تو نے یہ کتاب کتنے میں خریدی؟ ان میں سے تمہارا دوست کون ہے؟
 ۲- مندرجہ ذیل الفاظ کو فارسی جملوں میں استعمال کیجیے:
 چدر ، چگونہ ، چطور ، بہ کہ ، کدام ، کی ، کجا ، چہ ، چرا ، چند

درسِ پانزدهم

رفتن به دبیرستان (ماضی قریب)

متکلم		حاضر		غایب	
جمع	واحد	جمع	واحد	جمع	واحد
شسته است	شسته ام	شسته ای	شسته اید	شسته اند	شسته ایم
آن را خواهیم داشت	آن را خواهیم داشتم	آن را خواهیم داشت	آن را خواهیم داشتیم	آن را خواهیم داشتند	آن را خواهیم داشتم

فاطمه خواهر خرم است و خرم برادر فاطمه. فاطمه و خرم هردو زود از خواب بیدار شده اند. آنها دست و صورت خود را با آب و صابون شسته اند.

هر یک از آنها مسوک داشته است و هر یک از آنها با حوله هم داشته است. خرم با مسوک دندانها را تمیز کرده است. فاطمه با حوله هم دست و صورت را خشک گرده است. آگلون وقت رفتن به دبیرستان است. مادر از فاطمه پرسید، آیا شما هر دولباس پوشیده اید؟ فاطمه گفت: آری، پوشیده ایم. بعد پدر برای صبحانه هر دورا صدای گرد. حالا بعد از صرف صبحانه هر دو به دبیرستان رفته اند. بین راه فاطمه از خرم پرسید: آیا درس دیروز را خوانده ای؟ خرم گفت: چرا! خوانده ام. فاطمه برادر خود را آفرین گفت و هر دو به طرف دبیرستان راه افتادند.

فرهنگ

مسوک : دانتوں کا برش

چرا : کیوں نہیں

شستن : ٹوٹنا

حوله : ٹولیا

رسیدند : پنچھے	آری : ہاں
بیدار شدن : جاگنا	بہ راہ افتادن : چل پڑنا
اکنون : اب	صورت : منہ، چہرہ
صرف : برتنا، یعنی کھانا	پوشیدن : پہنانا، چھپانا
بین : درمیان	صدا کرد : پکارا، بلایا
پانزدهم : پندرھواں	پرسیدن : پوچھنا
	آفرین گفتن : شاباش دینا

تمرین

۱-فارسی میں ترجمہ کیجیے :

کوثر نے اپنے ہاتھ صابن سے دھوئے ہیں۔ فرخنہ نے تو لیے سے ہاتھ خشک کیے ہیں۔ ان میں سے ہر ایک کے پاس تو لیا ہے۔ طاہرنے برش سے اپنے دانت صاف کیے ہیں۔ انہوں نے ناشتہ کیا ہے۔ میں نے ابھی لباس نہیں پہنانا ہے۔ ہم ابھی نہیں گئے ہیں۔

۲-مندرجہ ذیل مصادر سے ماضی قریب کی گردان کیجیے :

نوشیدن ، نوشتن ، شستن ، پوشیدن ، پرسیدن

درس شانزدهم

میزِ غذا (ماضی بعید)

صیغه‌ها

متکلم	حاضر			غایب		
	جمع	واحد	جمع	واحد	جمع	
خورده بودم	خورده بودی	خورده بود	خورده بودند	خورده بودی	خورده بود	خورده بودیم
اس نے کھایا تھا	آنہوں نے کھایا تھا	آپ نے کھایا تھا	تو نے کھایا تھا	میں نے کھایا تھا	ہم نے کھایا تھا	کھایا تھا

وقت ناهار بود. بابا و مامان هر دو کنارِ میزِ غذا خوری نشسته بودند. رخسانه و جاوید از دبیرستان برگشته بودند. هر دو لباس خودشان را عوض کردند بعد دست و صورت خود را با آب و صابون شستند و سرِ میزِ غذا خوری رسیدند. مامان از جاوید پرسید؟ آیا درسِ امروز را خوب خوانده بودی؟ جاوید گفت: آری خوب درک کرده بودم. بابا از رخسانه پرسید؟ آیا تو دیروز به مادر کمک کرده بودی؟ رخسانه جواب داد، بلی، من دیروز با مادر بشقابها و قاشقها را شسته بودم کارد و چنگال و فنجان و نعلبکی را هم تمیز کرده بودم. بابا به رخسانه آفرین گفت، بعد از رخسانه از بابا سوال کرد، آیا شما ناهار خورده اید؟ بابا جواب داد، نخیر، ما منتظر شما بودیم. بعد از همه با هم ناهار خوردنده. بعد از صرف ناهار رخسانه به مادر کمک کرد. او برای صرف چای قوری و شیردان و قنددان در سینی آورده بود. بعد از صرف چای همه استراحت کردند.

فرهنگ

عرض کردن : بدلنا	میزِ غذا خوری : کھانے کی میز
آفرین گفتن : شabaش دینا	درک کردن : سمجھنا
قاشق : چچہ	بلی : جی ہاں
چنگال : کھانے کا کائنات	بشقاب : پلیٹ
نعلبکی : پرچ ، طشتہ	کارد : چھری
شیردان : دودھ دان	فنجان : پیالی
سینی : ٹرے، سینی	قری : چائے دانی
استراحت : آرام	قنددان : شکر دان
برگشتن : پلٹنا ، واپس آنا	تمیز کردن : صاف کرنا
	نشستن : بیٹھنا

تمرین

- ۱-فارسی میں ترجمہ کیجیے :
- ابو نے پوچھا رضیہ ! کیا تم نے امی کی مدد کی تھی ؟ رضیہ نے جواب دیا، کیوں نہیں، کل میں نے پلٹیں، چچہ اور چھری کائے سب دھوئے تھے۔ ابو نے رضیہ کو شabaش دی۔
- ۲-مندرجہ ذیل مصادر سے ماضی بعدی کی گردان کیجیے :
- گفتن ، خواندن ، خندیدن

درس هفدهم

فضلو دهقان (ماضی استمراری)

متکلم		حاضر		غایب	
جمع	واحد	جمع	واحد	جمع	واحد
می خوردیم	می خوردم	می خوردید	می خوردی	می خوردند	می خورد
می + خوردیم	می + خوردم	می + خوردید	می + خوردی	می + خوردند	می + خورد
هم کھاتے تھے	میں کھاتا تھا	آپ کھاتے تھے	توكھاتا تھا	وہ کھاتا تھا	وہ کھاتا تھا

فضلو دهقان جدی بود. هر روز زود بیدار می شد. اول نماز صبح می خواند بعد او به کشتزار خود می رفت. علاوه بر گندم و برنج، سبزیهای مثل سیب زمینی، بادنجان، گوجه افرنگی، هویج، شلغم، تربچه، چندتر، خیار و هندوانه و خربزه هم می کاشت. پسری جوان می داشت که میوه می فروخت مثل سیب، آنبه، آنانار، انگور، گلابی، پرتقال و موز. وقتی به منزل می آمد پول نقد خود را خدمت پدر تقدیم می کرد. پدرش خوشحال می شد و برای پیشرفت او دعا می کرد.

زن فضلو هم زحمت می کشید. با مدد بر می خاست و بعد از نماز گزاردن دوغ و ماست و کره تهیه می کرد. غذای تهیه می کرد و برای فضلو به کشتزار می برد. زندگانی این دهقانان خیلی ساده بود و زندگانی ایشان خوش می گذشت.

فرهنگ

هویج :	گاجر	گچہ فرنگی :	ٹماٹر
موز :	کیلا	تربچہ :	ولایتی چھوٹی سرخ مولی
بادنجان :	بینگن	خیار :	کھیرا
گلابی :	ناشپاتی	سیب زمینی :	آلو
برنج :	چاول	پرتقال :	مالا
کشتزار :	کھیت	تقديم کردن :	پیش کرنا
دوغ :	لی	بامداد :	صبح
کره :	مکھن	ماست :	دہی
ہندوانہ :	تریوز	دهقان :	کسان
فروختن :	بیچنا	کاشتن :	کاشت کرنا
خدمت پدر :	باپ کی خدمت میں	پول نقد :	نقڈی
پیشرفت :	ترقی	خوشحال :	خوش
گذشتن :	گزرنा	زحمت کشیدن :	تکلیف اٹھانا
جدی :	مستعد، مختتی	گزاردن :	ادا کرنا
تہیہ کردن :	تیار کرنا	پختن :	پکانا
بردن :	لے جانا	خیلی :	بہت
هفدهم :	سیزھواں	پختن :	پکانا
		همین :	یہی

تمرین

۱-فارسی میں ترجمہ کیجیے :

وہ بازار میں مالٹے، کیلے اور آم بیچتا تھا۔ فضلوں صبح سوریے اٹھتا تھا۔ وہ تمام دن اپنے کھیت میں رہتا تھا۔
اس کی بیوی صبح سوریے اٹھتی تھی۔ وہ اس کے لیے دہی، لسی، مکھن اور روٹی لے جایا کرتی تھی۔

۲-مندرجہ ذیل مصادر سے ماضی استمراری کی گردان کیجیے :

گرفتن ، گفتن ، آمدن

درس هیجدهم

وسایل نقلیہ

(ماضی شکیہ یا احتمالی)

صیغہ حا

متکلم		حاضر		غایب	
جمع	واحد	جمع	واحد	جمع	واحد
گفت + ه	گفت + ه	گفت + ه	گفت + ه	گفت + ه	گفت + ه
باشیم	باشم	باشید	باشی	باشند	باشد
گفته باشیم	گفته باشم	گفته باشید	گفته باشی	گفته باشند	گفته باشد
اں نے کہا ہوگا	آپ نے کہا ہوگا	میں نے کہا ہوگا	تو نے کہا ہوگا	انہوں نے کہا ہوگا	اں نے کہا ہوگا

شما این خبر از کجا شنیدید؟ من از مردم شنیده بودم. ممکن است مردم این خبر از رادیو شنیده یا از روزنامه خوانده باشند. اکبر صبح زود از خواب بیدار شده باشد، دندانش را با مسواك و خمیر دندان تمیز کرده باشد. سپس کفش خود را واکس زده باشد. او لباس تمیز پوشیده و برای استقبالِ دوست خود به فرودگاه رفته باشد. اکبر بین راه هیچ تاکسی نیافته باشد بدین جهت به فرودگاه سر وقت نرسیده باشد. درین مدت دوستِ اکبر از فرودگاه بیرون آمده باشد و با تاکسی منزل اکبر رسیده باشد.

حالا از یادم رفت. ممکن است من هم به منزلِ اکبر رفته باشم. با دوستانِ خود با او ملاقات کرده باشم. شاید تو هم رفته باشی. ممکن است که شما همان روز تلویزیون هم خریده باشید. بین راه شما هیچ درشکه یا رکشا نیافته باشید. شما بالآخر با اتوبوس به منزل رسیده باشید. ایشان به ایستگاه بتاخیر رسیده باشد و قطار حرکت کرده باشد. ایشان پارسال به مری رفته باشند.

فرهنگ

رادیو : ریڈیو	روزنامه : اخبار
خمیر دندان : ٹوچھ پیسٹ	واکس زدن : پاش کرنا
تاکسی : ٹیکسی	تلویزیون : ٹیلی ویژن
ذرشکه : گبجھی	قطار : ریل گاڑی
اتوبوس : بس	ایستگاه : اسٹیشن
حرکت کردن : چل پڑنا	ممکن است : ہو سکتا ہے

ہمان روز : اُسی روز

بدین جھت : اسی وجہ سے
وسائل تقلیہ : ذرائع آمدورفت (ٹیکسی، رکشا وغیرہ)

تمرین

۱-فارسی میں ترجمہ کیجیے :

اس نے اپنے جو تے کو پاش کیا ہوگا۔ آپ ہوائی اڈے وقت پر پہنچ ہوں گے۔ انہوں نے یہ خبر ریڈیو سے سنی ہوگی۔ تم نے یہ خرا خبار میں پڑھی ہوگی۔ اس نے کپڑے پہنے ہوں گے اور پھر سکول گیا ہوگا۔ آپ کو راستے میں کوئی ٹیکسی نہ ملی ہوگی۔ آپ بس میں آئے ہوں گے۔

۲-مندرجہ ذیل مصادر سے ماضی ہلکیہ کی گردان کیجیے :

شنیدن ، خوردن ، خریدن

درس نوزدهم

باغ وحش

(ماضی شرطی و تمنایی)

صیغہ ها

متکلم		حاضر		غایب	
جمع	واحد	جمع	واحد	جمع	واحد
اگر می آمد	اگر می آمدیں	اگر می آمد	اگر می آمدیں	اگر می آمدند	اگر می آمدیں
اگرہم آتے	اگر میں آتا	اگر آپ آتے	اگر تو آتا	اگر وہ آتے	اگر وہ آتا

نوت: ماضی تمنائی یا شرطی ماضی است مراری سے پہلے کاش یا اگر لگانے سے بنتی ہے۔ اور آج کل اس کے چھے صیغے ہوتے ہیں۔

آیا شمارد لا ہور باغ وحش دیدہ اید؟ نخیر، ہنوز ندیدہ ام۔ اگر شما بے باغ وحش می رفتید حیوانات عجیب و غریب و پرندگان و چرندگان رنگارنگ می دیدید۔ اگر وارد باغ وحش می شدید صدائی غریدن شیر را می شنیدید و جلوی خودتان می دیدید کہ طاؤس رنگین و قشنگ در حالِ رقص است و اگر یک کمی جلو می رفتید جانوراں آبی مثل قازو اُرد کھائی خوشنگ رانگاہ می کردید۔ کاش کہ بے طرف دیگر نگاہ می کردید، حیوانات وحشی مثل شیر و پلنگ و خرس سیاہ و سفید را می دیدید۔ شما بوزینہ ہا و میمونہایی را ہم می دیدید و ہمین طور از دیدن پرندگان خوشنوا و خوشنگ ہم لذت می بردید۔ طوطیہای خوشنوارا ہم می دیدید۔ اگر بے طرف دیگر نگاہ می کردید، می دیدید کہ بچہ ہا سوار فیل بزرگ اند۔

فرہنگ

ہنوز : ابھی تک	باغ وحش : چڑیا گھر
پرندگان : پرندے	نه خیر (نخیر) : جی نہیں
وارد شدن : داخل ہونا	عجیب و غریب : زالے اور انوکھے
غیریدن : دہاڑنا	چرندگان : چرنے والے جانور
درحال رقص : ناچتے ہوئے	رنگارنگ : رنگ برنگ
همین طور : اسی طریقے سے	جلو : سامنے، آگے
خوشناوا : سُریلی آوازوں والے	وحشی : جنگلی
میمون : لکھور	بوزینہ : بندر
نوزدہم : انیسوں	اردک : ایک آلبی پرندہ چُنیا یا مرغابی، چھوٹی بُخ
قاز : بڑی بُخ	خرس : ریچھ
طوطی : طوطا	پلنگ : چیتا
طاوس : مور	فیل : ہاتھی

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :

کیا آپ نے لاہور دیکھا ہے؟ اگر آپ لاہور جاتے تو چڑیا گھر دیکھتے۔ کاش وہ محنت کرتا اور امتحان میں کامیاب ہو جاتا۔ اگر آپ اٹیشن وقت پر پہنچتے تو گاڑی پر سوار ہو جاتے۔ اگر ہم ہوائی اڈے جاتے تو اپنے

دوست کو خدا حافظ کرته.

۴- من در بخشی مادرست ماضی تعلیم یا شرطی کی گردان گشته:

خوردان، گفتن، نوشتن

درس بیستم

اعاده فعلهای ماضی

خدای تعالیٰ پاکستان را به گوشش های قائد اعظم محمد علی جناح به وجود آورد.
شاعر مشرق علامہ اقبال ما را پیام اتحاد مسلمانان داده است. ما نماز خواندیم.
او به دبیرستان رفته بود: شما باع وحش کی دیده بودید؟ من امروز از بازار کتابها
خریدم: ایشان صبح به فروشگان می رفتند: تو دیروز چه خوانده بودی؟ من درسی
فارسی خوانده بودم: ممکن است ایشان دیروز به دبیرستان رفته باشد: اگر تو
زحمت می گشیدی در امتحان موفق می شدی: این ذمہ حالا به دستم رسید،
در اتفاق کی آمده بود؟ من به برادر خودم ذمہ نوشته ام: شما دیروز کجا می رفتید؟
ما امروز درس حساب هم خواندیم: ریحانه به مادر گمک می گرد: اگر هر صبح
موهای خود را شانه می گرد: من دست و صورت خود را با آب و صابون شسته ام:
بابا به اگر آفرین گفت: مادر ریحانه را حتما صد اگرده باشد و او را هم آفرین

رفته باشد:

فرهنگ

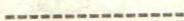
میمکن اسیت :	ہو سکتا ہے	انتحار مسلمانان :	مسلمانوں کا انتحار
زحمت کشیدن :	تلکیف اٹھانا	موفق شدن :	کامیاب ہونا بیاس ہونا
حتماً :	یقیناً، ضرور	شانہ گردن :	نگھنی گرنا
اعادو :	وہ راتی	فروڈ گاہ :	ہوائی اڈا

تصریف

۱= فارسی میں ترجمہ نگیجے :

میں نے بازار سے کتابیں خریدیں۔ ہم نے آج حساب کا سبق بھی پڑھ لیا ہے۔ تو نے اسے کتنی کتابیں دی تھیں؟ آپ کلی گہاں چار ہے تھے؟ چاویدہ کل ہوائی اڈے گیا ہوگا؟ اگر وہ محنت کرتے تو کامیاب ہو جاتے۔ کاش تو وہاں چاتا اور انعام پاتا۔

۲= اوپر کے سبق کا ہر جملہ پڑھئے اور بتائیے کہ اس میں کون سافل ہاضم استعمال ہوا ہے؟

درس بیست و یکم

ما پاکستانی هستیم (فعل مضارع)

ما پاکستانی هستیم. باید خدمت میهں خود را وظیفه خود بدانیم. هر پاکستانی باید یکدیگر محبت کند. درد دیگری را درد خود حس کند. اگر جوان هستید، به ضعیفان کمک کنید.

تمام پاکستانیان باید بدون اختلاف مذهب فزبان یک جذبه انسان دوستی در خود پیدا کنند و یک دیگر را مثل برادر خود بدانند. باید در غم و شادمانی با یک دیگر شریک باشند. غم ایشان را غم خودشان و شادمانی ایشان را شادمانی خودشان تصور کنند.

باید بفهمیم اول ما مسلمان هستیم سپس پاکستانی بعد پنجابی و سندی و سرحدی و بلوچی. ولی مقصود و منزل مایکیست. بدانیم که مقصود ما حفاظت اسلام و وظیفه ما خدمت میهں است. اگر گوییم که پاکستانی هستیم باید میهں خود را با دل و جان محبت کنیم و برای دفاع از میهں هیچ وقت از جان نثاری دریغ نکنیم.

فرهنگ

میهں : طعن	حس کردن : محسوس کرنا
مثل : مانند	بدون اختلاف : بغیر اختلاف کے
شادمانی : خوشی	تصور کردن : خیال کرنا، جاننا

بفہمیم : ہم سمجھیں
خودشان : ان کا اپنا

پیشرفت : ترقی
دفاع : حفاظت

تمرین

۱- فارسی میں ترجمہ کیجیے :

ہر پاکستانی ایک دوسرے سے محبت کرے۔ اگر تو شاگرد ہے تو چاہیے کہ محنت سے سبق یاد کرے۔ اگر آپ استاد ہیں تو چاہیے محنت سے پڑھائیں۔ اگر میں پاکستانی ہوں تو چاہیے کہ اپنے وطن کی حفاظت کروں اگر کوئی موقع آئے تو اس کے لیے جان ثاری سے بھی در لغ نہ کروں۔

۲- اوپر کے سبق میں سے تمام فعل مضارع ملاش کر کے لکھیے۔

پنجم دوم

لوریل بیلیست و لریم

خدالی یکننا

خدمای یکنلاست. خدم آلسلطان و سنتارگلن را آفربید. خدم اشتبه و رووزر را بده و جو دل آورند. خدم امها را بابه دینیطا آورند. خدا برای مطا کوه ها، درختها، آب و بادر را آفربید. خلاصه، هر چیز را که می بینیم آن را خدم آفربید. خدم آفربید گلار کل جهان و جهانیان است. خدمای مها معاشه خدمای یکندا و آفربید گلار کل جهان ایمان آوردمیم. ما مسلطان هستیم. خدمای مها یکنلاست. خدم اهمه را آفربید برای همین است که فقط اولایق پرستش است. کسی با او نشیریک نمیست.

فردهنگ

به و جو دل آورند: نه و جو دل لایا
 کوه ها: جمع کوه
 خلاصه: مختصر یک که
 جهانیان: (جهانیک یعنی) جهان زواله
 همین: شنیدی

آفربید: ایل نیپید کیلا
 کوه: پهله از
 بالد: به دوا
 یکنلاست (یکندا است): ایک یهی
 آفربیدگار: پرید کرنو الـ
 پرستش: پریم

تمرین

- ۱- خدا کی تعریف میں صرف پانچ جملے فارسی میں لکھیے:
 ۲- مندرجہ ذیل الفاظ کو جملوں میں استعمال کیجیے۔
 خدا، آفریدگار، یکتا، شب و روز، درختها
-

درس بیست و سوم

پیغمبر ما ﷺ

خدا برای راهنمایی جهانیان پیغمبران را فرستاد. اولین پیغمبر حضرت آدم علیه السلام است. آخرین پیغمبر محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ والہ وسلم است. ما مسلمان هستیم. ما ایمان داریم کہ بعد از محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ والہ وسلم هیچ پیغمبر دیگری نیست. خدا آخرین کتاب خود را به وسیله محمد مصطفیٰ صلی اللہ علیہ والہ وسلم به اهل جهان فرستاد. آن کتاب قرآن است که دارای دینِ کامل است.

فرہنگ

فرستاد : اس نے بھیجا	راہنمایی : ہدایت
قیامت : موت کے بعد اٹھنا	پیغمبر : رسول / پیام پہنچانے والا
دارای دینِ کامل : مکمل دین کا حامل	بے وسیلہ : وسیلے سے، ذریعے سے
	دارا : حامل، رکھنے والا
آخرِ زمان : آخرِ خضرت کے اعلانِ نبوت سے قیامت تک کا زمانہ	
صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم : اللہ تعالیٰ آپ پر اور آپ کی آل پر اپنی رحمت اور سلامتی نازل فرمائے	

تمرین

۱- مندرجہ ذیل جملوں کا فارسی میں ترجمہ کیجیے :

خدا ایک ہے۔ خدا نے دنیا میں پیغمبر بھیجے۔ ہمارے پیغمبر محمد مصطفیٰ ہیں۔ خدا نے ہدایت کے لیے قرآن بھیجا۔

ہمارا دین اسلام ہے۔

۲- خالی جگہ پر کریں :-

(ب) دین ما است۔	(الف) ما بر ایمان داریم۔
(د) ما ایمان داریم کہ یکیست۔	(ج) پیغمبر ما است۔
-

درس بیست و چهارم

قرآن

زبور و تورات، انجیل و قرآن کتاب‌های مقدس‌اند. قرآن بر حضرت محمد ﷺ نازل شده است. آنحضرت آخرين پیغمبر و قرآن آخرین کتاب مقدس است. قرآن کتاب دینی ما مسلمانان است. دستورهای دین اسلام در قرآن آمده است. این دستور اساسی برای همه مسلمانان جهان است. مسلمانان سراسر جهان باید طبق با دستورهای قرآن زندگی کنند. قرآن آخرین کتاب خداست. ما به قرآن احترام می‌گذاریم و به دستورهای قرآن عمل می‌کنیم.

(دکتر آناتوی اصغر)

فرهنگ

زبور : الهامی کتاب جو حضرت داؤد پر نازل ہوئی	تورات : حضرت موسیٰ پر اتری
انجیل : حضرت عیسیٰ پر نازل ہوئی	کتاب دینی : مذهبی کتاب
کتاب‌های مقدس : مقدس کتابیں	دستور اساسی : بنیادی آئین
همه : سب طبق: مطابق	مسلمانان سراسر جهان : دنیا بھر کے مسلمان
دستورهای قرآن : قرآنی احکام	زندگی کنند : زندگی بر کر کریں
دستورهای دین : دینی احکام	
احترام می‌گذاریم : ہم احترام کرتے ہیں۔	

تمرین

- ۱- قرآن کے موضوع پر پانچ جملے فارسی میں لکھیے :
 - ۲- مندرجہ ذیل تراکیب کو اپنے جملوں میں استعمال کیجیے :
- کتاب مقدس ، آخرین کتاب ، کتاب دینی ، دستور اساسی ، مسلمانان جہاں ،
کتاب خدا
- ۳- مندرجہ ذیل مرکب مصادر کے معانی لکھیے :
- نازل شدن ، زندگی کردن ، احترام گذاشتن ، عمل کردن
-

درس بیست و پنجم

مدرسہ (مکالمہ)

فاروق : آها ! طاهر جان ، من با تو کاری دارم . حالت خوب است ۹

طاهر : حالم بدنیست ، با من چه کار داری .

فاروق : می خواهم دربارہ مدرسه تان بپرسم کہ چطور است ۹

طاهر : آری ! قول داده بودم کہ دربارہ آن شرح می دهم . مدرسه مانزدیک خانہ
مااست و ساختمان آن خیلی قشنگ است .

فاروق : ساختمانش چند تا اتاق دارد ۹

طاهر : بیست تا اتاق درس دارد و سه تا اتاق برای ادارہ و یک تالار برای

پذیرائی است۔

فاروق : خوب ! مدرسہ شما ساعت چند باز، و ساعت چند بستہ می شود؟

طاهر : ساعت هفت صبح باز و ساعت یک بعد از ظهر بستہ می شود۔

فاروق : خیلی متشرکرم ، خدا حافظ -

طاهر : به سلامت ، به امان خدا -

فرهنگ

طاهر جان : پیارے طاہر

آها : او ہو

حالم : میراحال

حالت : تیراحال

دربارہ مدرسہ تان : تمہارے سکول کے متعلق

می خواہم : میں چاہتا ہوں

چہ طور : کیا

بپرسم : میں پوچھوں

ساختمان : عمارت

آری : جی ہاں

تالار : ہال

شرح میدھم : میں تفصیل بیان کرتا ہوں

باز می شود : کھلتا ہے

قول دادن : وعدہ کرنا

متشرکرم : شکرگزار ہوں

اتاق پذیرائی : ملاقات کا کمرا

به سلامت : خیر سے (جائیے)

ساعت چند : کتنے بجے، کس وقت

پذیرائی : خاطر تواضع، مہمان نوازی

بستہ می شود : بند ہوتا ہے

ادارہ : دفتر

به امان خدا : خدا کی پناہ میں

تمرین

- ۱- خواستن، دادن، داشتن، شدن اور پرسیدن مصدر سے فعل حال کی گردان کیجئے۔
 ۲- جماعت میں دولٹ کے فاروق اور طاہر بن کرفاری میں یہ مکالمہ ادا کریں۔
-

درس بیست و ششم

بچہ ها من پسرم (نظم)

پسرم من پسرم	بچہ ها من پسرم
نرود از نظرم	حرفها پدرم
محترم، می شمرم	در دبستان همه را
هست راضی پدرم	از خوشی اخلاقی من

ای بچہ ها من دخترم

در خوش زبانی، نوبرم ..	ای بچہ ها، من دخترم
مشغول کار مادرم	در خانه داری، ماهرم
شیرین، به مثل شکرم	این چهره شادم گواه

(عباس یمین شریف)

فرهنگ

محترم : احترام کے لائق، عزت کے قابل
نوبرم : نیا پھل ہوں ۔

Maher : مشرق، مشرق کرنے والی، خوب جانے والی

حروفها پدرم : اپنے والد صاحب کی باتیں
درخوش زبانی : اچھی باتیں کرنا، اچھے الفاظ کہنا
شیرین به مثل شکرم : شکر کی طرح میٹھی ہوں
مشغول : مصروف، کام میں لگی ہوئی
نرود از نظرم : میں انھیں نظر انداز نہیں کرتا، میں بھولتا نہیں

تمرین

۱- ان دونوں نظموں کا اردو میں ترجمہ لکھیے :

۲- لڑکے نظم ”بچہ ہامن پسرم اور لڑکیاں نظم“، ”ای بچہ ہا من دخترم“ زبانی یاد کریں۔

درس بیست و هفتم

احترام به استاد (مکالمه)

پدر : سهیل جان ، پسرم ، امروز از دبیرستان چرا دیر برگشتی ؟ من و مادرت نگران بودیم .

سهیل : بابا ، امروز در تالارِ دبیرستان ما جلسه بود . آقای مدیر دبیرستان درباره احترام استاد سخنرانی کرد .

پدر : البته ، احترام استاد لازم است .

انجم : با با ، من هم همیشه به خانم معلم خودم احترام می‌گذارم .

پدر : بارک الله ، تو دختر خیلی خوبی هستی .

سهیل : با با جان ، من هم که همیشه به آقای معلم احترام می‌گذارم .

پدر : خیلی خوب ، تو هم پسر خوبی هستی ، من تورا هم دوست دارم .

مادر : شما بچه های خوبی هستید ، ما منتظر شما بودیم حالا بفرمایید ناهار بخوریم .

سهیل و انجم : چشم ، ما هر دو حاضریم .

مادر : بارک الله ، زنده باشید

فرهنگ

مدیر دبیرستان : هائی سکول کا ہیڈ ماسٹر

نگران : فکرمند ، پریشان

درباره احترام استاد : استاد کی عزت کرنے کے متعلق سخنرانی کرد : تقریکی

احترام می گذارم : عزت کرتا ہوں

البته : یقیناً، بے شک، ضرور
بفرمایید : آئیے

تمرین

۱۔ مکالمے کا بامحاورہ اردو میں ترجمہ کیجیے۔

۲۔ مکالمے کو فارسی میں زبانی یاد کیجیے۔

درس بیست و هشتم

میهن خویش را کنیم آباد

این درختان کہ پر گل وزیباست
خانہ ما و آشیانہ ماست
میهن خویش را کنیم آباد
تا بما نیدم خرم و آزاد

گود کان، این زمین و آب و هوا
باغ و بستان و کوه و دشت همه
دست در دست هم دهیم به مهر
یار و غم خوار یکد گربا شیم

فرهنگ

کنیم آباد : ہم آباد کریں
زمین : سر زمین

میهن خویش : اپنے وطن
کودکان : (جمع کوک) بچے، بچو

بستان : بستان، پھلوں کا باع
آشیانہ : گھوسلہ، نیمن، گھر
با غ : بستان، پھلوں کا باع
با مہر : محبت، پیار
با خرم : خوش و خرم اور آزاد
پر گل وزیبا : پھلوں سے لدے ہوئے اور خوبصورت
یار و غم خوار یکدگر : ایک دوسرے کے مدگار اور ہمدرد
دست در دست ہم دھیم : ایک دوسرے کے ہاتھوں میں ہاتھ دیں۔

۱- مندرجہ ذیل الفاظ کو اپنے جملوں میں استعمال کیجیے :

پر گل ، زیبا ، آشیانہ ، میہمن ، غم خوار

۲- مندرجہ ذیل الفاظ کی مجموع بنائیے :

کودک ، درخت ، باع ، بستان

۳- اس نظم کو زبانی یاد کیجیے۔

درس بیست و نهم

باغ (مکالمه)

انجم: رفعت جان: دیروز ما به باغ که رفته بودیم، دیدی، چه گلهای قشنگ بود!

رفعت: چرا! خیلی قشنگ بود، ولی وقتی که گل سرخ چیدم خاری به دستم خلید.

انجم: وای، آخر چرابه با غبان نگفتی که برایت گلهای بچیند. من وقتی که وارد باغ شدم به با غبان گفتم و او برایم چند تا گل سرخ از شاخه ها چید.

رفعت: من هم می خواستم بگویم، ولی او مشغول کار بود و من عجله کردم.

انجم: چرا عجله کردی؟ گل چینی هم فنی است. آدم باید کاری که بلد نیست نکند یا لااقل از دیگران یاد بگیرد.

رفعت: راست گفتی، اگر من بلد بودم خاری به دستم فرونمی رفت.

انجم: باید در آینده مواطن باشی.

رفعت: خیلی خوب، مواطن هستم.

فرهنگ

وقتی که : جس وقت

گل سرخ : گلاب

چیدم : میں نے چنا، میں نے توڑا

خاری : ایک کائنات

وای : افسوس

خلید : چچھئی (گیا)

می خواستم : می چاہتی تھی

برایت : تیرے لیے

عجلہ : جلدی	بگویم : میں کہوں
باید : چاہیے	آدم : آدمی، انسان
لااقل : کم از کم، کم سے کم	بلد : واقف
یاد بگیر : سیکھ لے	مواظب باشی : تم مختار رہنا
	چرا : کیوں نہیں، ہاں ہاں

تمرین

۱- مکالمہ "باغ" کا باحاورہ اردو ترجمہ کیجیے۔

۲- جماعت کی دوڑکیاں انجم اور رفتت بن کرفارسی میں یہ مکالمہ ادا کریں۔

درس سی ام

کشور ما

کشور ما پاکستان است۔ ما پاکستانی ہستیم۔ این کشور بے کوشش ہائی قائد اعظم محمد علی جناح بے تاریخ ۱۴ اوت سال ۱۹۴۷م (ہزار و نہ صد و چھل و هفت میلادی) بے وجود آمدہ است۔ پاکستان دارای چھار استان است۔ پنجاب، سند، سرحد، بلوچستان۔ کشور پاکستان شہر ہا و روستا ہائی بسیار دارد۔ لاہور، کراچی، راولپنڈی، اسلام آباد، کویٹہ، فیصل آباد، پیشاور، حیدر آباد و ملتان شہر ہائی

بزرگ پاکستان است۔ پایتختِ پاکستان اسلام آباد است۔
 کشور ما زیباست۔ ایران همسایہ ماست۔ کراچی بندر معروف کشور ماست۔ و بندر
 دیگر گوادر ہم داریم۔ بعضی از مردم در شہرها، و بعضی از آنہا در روستاها، زندگی
 می کنند، مردم پاکستان در ہر جا کہ ہستند پاکستانی ہستند۔
 ما کشور خود را دوست داریم۔

زندگی خوردن : زندگی بس کرنا، رہنا	کشور : ملک
روستا : دیہات	اُستان : صوبہ
دوست داشتن : پسند کرنا، محبت کرنا	بسیار : بہت زیادہ
م : میلادی کا مخفف ہے، عیسوی	زیبا : خوبصورت
14 : 14	بندر : بندرگاہ
	پایتخت : دارالحکومت

۱-فارسی میں ترجمہ کیجیے :

ہمارا ملک پاکستان ہے۔ قائد اعظم محمد علی جناح کی کوشش سے پاکستان بنا۔ پاکستان میں بہت سے شہر اور
 دیہات ہیں۔ بعض لوگ شہروں میں زندگی بس کرتے ہیں اور بعض دیہات میں۔ ہم پاکستانی ہیں۔
 پاکستان کے چار صوبے ہیں۔ پاکستان کے مشہور شہر کوئٹہ، کراچی، حیدر آباد، لاہور، اسلام آباد، راولپنڈی اور
 پشاور ہیں۔ اسلام آباد پاکستان کا دارالحکومت ہے۔

۲- ناکمل جملوں کو مکمل کیجیے۔

- (ب) ما هستیم.
 (د) شہرہائی بزرگ پاکستان کشور ما است.
 (ج) ایران اند.

5- پاکستان بے کوشش ہائی قائد اعظم محمد علی جناح

دین ما اسلام و پیغمبر ما حضرت محمد ﷺ است. اسلام بہترین دین است. خدارا شکر کہ ما مسلمانیم. ما پیروانِ حضرت محمد ﷺ هستیم کہ آخرین پیغمبر خدا بودند. آنحضرت مارا راہنمائی فرمودند تا کارہائی خوب انجام بدھیم و خوش بخت شویم. بہترین چیز ہا دانش است و خدا دانایاں را دوست دارد و قرآن سرچشمہ دانش و حکمت است. این کتاب مقدس بر آنحضرت نازل شد. پیروانِ دین اسلام باید طبقِ دستوراتِ قرآن و فرمودات آنحضرت زندگی کنند.

(دکٹر آفتاب اصغر)

خدارا شکر : خدا کا شکر

انجام بدھیم : ہم انجام دیں

بہترین : سب سے اچھا

پیروان : جمع پیرو، پیروکار

سرچشمہ دانش : علم کا سرچشمہ
 فرمودات : جمع فرمودہ ، احکام
 دانا یاں : جمع دانا ، جانے والا

خوشبخت شویم : ہم خوش نصیب بنیں
 دستورات : جمع دستور ، احکام
 زندگی کنند : زندگی گزاریں
 دوست دارد : پسند کرتا ہے۔

تمرین

۱- واحد سے جمع اور جمع سے واحد بنائیے :

دین ، پیغمبر ، دانا یاں ، پیروان ، کتاب ، دستورات ، مسلمانان ، فرمودات
 ۲- مندرجہ ذیل الفاظ کے مقابلہ وال الفاظ لکھیے :

اسلام ، بہترین ، آخرين ، دانش ، دانا

۳- خالی جگہ پر کچھیے :

(ا) اسلام است۔ (ب) ما پیروان ہستیم۔

(ج) قرآن سرچشمہ دانش و است۔

(د) خدا دوست دارد۔

(ه) ما باید مطابق با آنحضرت زندگی کنیم۔

درس سی و دوم

کتاب

دانو خوش بیانم

با آنکه ، بی زبانم

مشکل گشای آنم

من ، یار پند دانم

با سود ، بی زیانم

من یا ر مهر بانم

گویم ، سخن فراوان

هر مشکلی که داری

پندت دهم ، فراوان

من دوستی هنر مند

فرهنگ

خوش بیان : اچھی طرح بیان کرنے والا

فراوان : بہت ، بکثرت

مشکل گشا : مشکل کو حل کرنے والا

پند دانم : نصیحت جاننے والا ہوں

بی زیان : بے ضرر

یار : مددگار ، دوست

سخن : بات

با آن کہ : اس کے باوجود

پندت : تجھے نصیحت کرتا رکرتی ہوں

با سود : نفع پہنچانے والا مفید

تمرین

1-فارسی میں ترجمہ کیجیے :

میں ایک اچھی کتاب ہوں۔ میں ایک مہربان دوست ہوں۔ مشکل کو حل کرنے والی ہوں۔ میں ہنرمند دوست ہوں۔ میں تیری بہترین ساختی ہوں۔

2-اوپر کی نظم کو زبانی یاد کیجیے۔

خدا همه آفریدگان را آزاد آفریده است. جمله پرندگان، چرندگان، درندگان وغیره آزاداند ولی مسئله انسانها با حیوانات دیگر یک کمی فرق دارد. انسان هم آزاد است و هم پای بند. هیچ انسانی حق ندارد که انسانها را غلام بسازد. زیرا خدا هر انسان را آزاد آفریده است. البته هر انسان پای بند قوانین و مقررات است. مسلمانان باید طبق دستورات و فرمودات حضرت محمد زندگی کنند. زمانی بود که یک کشور بیگانه مردم کشور ما را غلام ساخته بود. قائداعظم ما را روز چهاردهم اوت ۱۹۴۷ (هزار و نه صد و چهل و هفت میلادی) از غلامی انگلیسیها نجات داد و ما را آزاد ساخت تا ما در پاکستان آزاد و طبق مقررات اسلام زندگی کنیم.

ما باید خدا را شکر کنیم و قدر نعمت آزادی را بشناسیم.

(دکتر آفتاب اصغر)

آفریده است : اس نے پیدا کیا ہے
یک کمی فرق دارد : تھوڑا سا فرق رکھتا ہے
قوانین و مقررات : قواعد و ضوابط
فرمودات : فرائیں، احکام

همه آفریدگان : تمام مخلوقات
پای بند : پابند
حق ندارد : حق نہیں رکھتا ہے
دستورات : احکام

کشور بیگانہ : غیر ملک
 طبقِ مقرراتِ اسلام : اسلامی قوانین کے مطابق
 غلامی انگلیس ہا : انگریزوں کی غلامی ما باید : ہمیں چاہیے
 زندگی کنیم : ہم زندگی گزاریں خدارا شکر کنیم : خدا کا شکر ادا کریں۔
 قدر نعمت آزادی را بشناسمیں : نعمت آزادی کی قدر جائیں

تمرین

۱- مندرجہ ذیل جملوں کا فارسی میں ترجمہ کیجیے :

تمام مخلوقات کو خدا نے پیدا کیا ہے۔ خدا نے سب انسانوں کو آزاد پیدا کیا ہے۔ انسان قواعد و ضوابط کا پابند ہے۔ خدا کا شکر ہے کہ آج ہم آزاد ہیں۔ ہمیں اپنی آزادی کی قدر کرنی چاہیے۔

۲- مندرجہ ذیل سوالات کے فارسی میں جواب دیجیے :

۱- اسم کشور شما چیست ۹

۲- آیا انسان حق دارد کہ انسانہای دیگر را غلام بسازد ۹

۳- پاکستان کی آزاد شد ۹

۴- چہ کسی مارا از غلامی انگلیس ہا نجات داد ۹

۵- قائد اعظم چرا مارا آزاد ساخت ۹

درس سی و چهارم

ساعتهای شبانه روز

شبانه روز بیست و چهار ساعت است. این بیست و چهار ساعت باید طوری قسمت کنیم که هم به کارهای خود برسیم و هم تذرست و سلامت بمانیم. بیست و چهار ساعت را باید سه قسمت کرد. یک قسمت برای کارکردن یک قسمت برای استراحت کردن و یک قسمت برای غذا خوردن و تفریح، ورزش و شست و شو نمودن.

خواب اطفال نباید کمتر از هشت ساعت باشد. همان طور که خواب و خوراک برای هر کس لازم است، تفریح، ورزش و شست و شو هم برای انسان ضروری است.

فرهنگ

شبانه روز : دن رات	شمانیم : هم ریز
قسمت : حصه	اطفال : بچه (طفل کی جمع)
شست و شو . نهانادهونا	لازم : ضروری
همان طور که : جس طرح که	هم به کارهای خود برسیم : اپنے کام بھی کر سکیں
باید طوری قسمت کنیم : ہمیں اس طرح تقسیم کرنا چاہیے	

تمرین

۱- دوسرے پیرے کا ترجمہ کیجیے۔

۲- مندرجہ ذیل جملوں کا ترجمہ فارسی میں کیجیے :

دن رات کے چوبیں گھنٹے ہوتے ہیں۔ چوبیں گھنٹوں کو تین حصوں میں تقسیم کرنا چاہیے۔ ایک حصہ کام کرنے کے لیے۔ ایک آرام کرنے کے لیے اور ایک حصہ باقی کاموں کے لیے ہونا چاہیے۔

۳- مندرجہ ذیل سوالوں کے جواب لکھیے :

۱- شبانہ روز چند ساعت است؟

۲- شبانہ روز را باید چند قسمت کرد؟

۳- خواب اطفال باید چند ساعت باشد؟

۴- خالی جگہ پر کیجیے :

(الف) خواب اطفال نباید کمتر از ساعت باشد۔

(ب) تفریح و ورزش و شست و شوہم برای انسان است۔

درس سی و پنجم

خانوادہ بزرگ

هر کسی در خانواده ای زندگی می کند. در هر خانواده چند نفر زندگی می کنند که به آنها اعضای خانواده می گویند. پدر رئیس هر خانواده هست. تمام اعضای خانواده باید طبق با دستوراتِ پدر یا رئیس خانواده زندگی کنند و با هم دیگر همکاری کنند. باید فراموش نکنیم که ما یک خانواده بزرگتر هم داریم. اسم این خانواده ما "پاکستان" است. پدر یا رئیس این خانواده بزرگ "محمد علی جناح" است. که ما به ایشان قائد اعظم یا "بابای ملت" می گوییم. پنجاب، سند، بلوچستان و سرحد مانند اعضای این خانواده بزرگ هستند و مردم این استانها باهم برادر هستند. همه اینها باید همیشه با هم دیگر دوست، مهربان و دلسوز باشند و با هم دیگر همکاری کنند تا این خانواده بزرگ نیرومند تر و قوی تر بشود و روح بابای ملت و رئیس این خانواده بزرگ با همه فرزندان خود همیشه شاد و خرم باشد.

(دکتر خالدہ آفتاب)

فرهنگ

در خانواده ای : کسی نہ کسی خاندان یا گھر میں

زندگی می کند : رہتا ہے

چند نفر : چند اشخاص ، چند لوگ

اعضای خانوادہ : افراد خانہ، گھر کے لوگ

طبق دستورات : احکام کے مطابق

رئیس خانوادہ : خاندان کا سربراہ

همکاری کنند : تعاون کریں

دلسوز : ہمدرد

نیرومند تر : زیادہ طاقتور

شاد و خرم : خوش و خرم

تمرین

۱- مندرجہ ذیل مرکبات میں سے مرکبات اضافی اور مرکبات تو صفائی کو جدا جدا کیجیے :

اعضائی خانوادہ ، دستورات پدر ، خانوادہ بزرگ ، قائد اعظم ، بابائی ملت

۲- مندرجہ ذیل سوالات کے فارسی میں جواب دیجیے :

۱- ما در کجا زندگی می کنیم ۹

۲- رئیس ہر خانوادہ کیست ۹

۳- اسم خانوادہ بزرگ ما چیست ۹

۴- رئیس خانوادہ بزرگ ما کیست ۹

۵- پنجابی ہا ، سندی ہا ، بلوچ ہا و پتانہا باید چہ بکنند تا روح بابائی ملت با آنہا

دلشاد باشد ۹

درس سی و ششم

مادر

مادر بہترین عطیہ خداوندی است۔ درمیان انسانہا ہیچ کس مہربان تر از مادر نیست۔ آنحضرت فرمودہ اند کہ ”جنت زیر پای مادران است“ خداوند تعالیٰ و پیغمبر ش دستور دادہ اند کہ بہ مادر خود از ہمہ بیشتر احترام بگذارید۔ کسی کہ بہ مادر احترام می گذارد در دنیا و آخرت سرخو می گردد۔ ما باید ہمیشہ پنڈ مادر را

بپذیریم، به حرفهایش گوش بدھیم و
با دستورات او عمل کنیم. کسی که
مادرش از اوراضی است خدا هم از اوراضی است و اگر مادرش با او ناراضی
می شود خدا هم با او ناراضی می شود.

شاعر چه خوب گفته است :

قربان مهربانی و لطف و صفائ تو
زیرا بود رضای خدا در رضای تو
(دکتر خالدہ آناب)

ای مادر عزیز که جانم فدای تو
خشنودی تو مایه خشنودی من است

فرهنگ

مهربان تر : زیاده مهربان
کسی که : جو کوئی
سرخو می گردد : کامیاب ہوتا ہے۔
باید بپذیریم : ہمیں چاہیے کہ قبول کریں۔
گوش بدھیم : ہم کان دھریں، ہم سنیں۔
جانم فدای تو : میری جان تجھ پر قربان ہو
زیرا بود : کیونکہ ہوتی ہے
رضای تو : تیری مهربانی اور خلوص

عطیہ خداوندی : خدا کا انعام
از ہمه بیشتر : سب سے زیادہ
بے مادر احترام می گزارد : ماں کا احترام کرتا ہے
پند مادر : ماں کی نصیحت
به حرفهایش : اس کی باتوں پر (کو)
مادر عزیز : پیاری ماں
مایه خشنودی : خوشنودی کا باعث
لطف و صفائ تو : تیری مهربانی اور خلوص
رضای خدا : خدا کی خوشنودی

تمرین

1- مندرجہ ذیل الفاظ کے معانی لکھیے :

عطیہ، راضی، مہربان، جنت، دستور، سر بلند، پند، حرفہا، فدا، خوشنودی

2- مندرجہ ذیل صفات کی تینوں حالتیں بیان کیجیے :

بہترین، مہربان تر، بیشتر، عزیز

3- مندرجہ ذیل مصادر کے مفہارع لکھیے :

فرمودن، دستور دادن، احترام گذاشت، سرخو گشتن، پذیرفت، گوش دادن، عمل کردن، راضی شدن، گفتن

درس سی و هفتم

روشن پاکستان

روشن پاکستانِ ما

یکدل و یکجانِ ما

جانِ ما جاناںِ ما

ذرہ ذرہ شانِ ما

رحمتِ یزدانِ ما

نعمتِ رحمانِ ما

روشن پاکستانِ ما

یکدل و یکجانِ ما

منزلہا پیمودہ ایم	شیر حبش خورده ایم
سوی حق آورده ایم	بالا بالا بردہ ایم
	روشنن پاکستان ما
	یکدی و یکجان ما
مهر و دانش را گلشن	خاک پاک علم و فن
دائم ماند این مسکن	باشد پاکستان روشنن
	روشنن پاکستان ما
	یکدی و یکجان ما

(دکتر آغا بھین مرحوم)

فرهنگ

جانان وطن : پیاراوطن

یزدان : خدا

شیر حبش خورده ایم : ہم نے اس کی محبت کا دودھ پیا ہے۔

منزلہا پیمودہ ایم : ہم نے کئی منزلیں طے کی ہیں۔

بالا بالا بردہ ایم : ہم آگے سے آگے لے کر گئے ہیں۔

سوی حق آورده ایم : ہم حق کی طرف لے کر آئے ہیں۔

خاک پاک علم و فن : علم و فن کی سرزیں

مهر و دانش را گلشن : محبت اور علم کا گلشن